

Strategisk indsamling for Ishøj Lokalhistoriske Arkiv fra 2021 og frem samt ansats til ny fast indsamlingspolitik for arkivet

Baggrund for notatet

På Ishøj Lokalhistoriske Arkiv er der altid foregået indsamling fra borgere, foreninger, næringsdrivende, boligbestyrelser, brugsforeninger, produktions- og håndværksvirksomheder, servicefag og andre institutioner herunder også kommunale - såsom musikskoler og daginstitutioner. Vi vil gerne have al materiale af kulturel karakter - sagt med en bred pensel. Det er arkivets DNA og fundament.

Indsamlingen er foregået ved en række - ikke formulerede - strategier - gerne ud fra et aktivt engagement i byens historie fra bestyrelsen i Thorslunde - Ishøj Lokalhistorisk Forening - og et tilknyttet netværk med kommunale og private aktører samt ud fra vores placering på Bredekærgård. Der er også sket en indsamling via Kroppedal Museums virke.

Indsamlingen er foretaget både aktivt og passivt fra arkivets side - dvs at til tider er materiale aktivt blevet efterlyst, skabt i formidlingsprojekter og andre gange er der kommet ved at borgere og andre af byens aktører har henvendt sig og spurgt om det materiale de er i besiddelse af er interessant at bevare for eftertiden.

Selvom vores arbejde i 2020 er blevet ramt af nedlukningerne er det dog stadig lykkedes at registrere 20 arkivfonde 309 billeder, 23 billedserier - både af nyt materiale og det efterslæb som vi har og arbejder på at nedbringe - hvilket er en almindeligt vilkår på arkivområdet. Mange af vores registreringer kan ses på netportalen *arkiv.dk* og vi har haft 20.174 gange (unikke visninger pr. ip adresse) i 2020. Det er nær en fordobling for 2019. Men dette arbejde har også synliggjort behovet for at opspore de arkivalier, billeder, beretninger og historier - der ikke kommer os i hænde uden at vi selv gør en proaktiv indsats.

Byens historie er skabt af mænd og kvinder der har boet og arbejdet indenfor kommunens grænser i en række fællesskaber af arbejdsmæssige eller sociokulturel karakter. De har skabt et liv fx i foreninger eller de har ved deres virke skabt institutionelle forandringer der er vigtig at forstå og kortlægge. Det er en væsentlig del af lokalhistoriens skelet: Foreningerne har både skabt og været bærer af disse kulturelle fællesskaber.

Arkivalier som forhandlingsprotokoller, vedtægter, sager og korrespondance skaber fortællinger - der kun bevares, hvis materialet ikke går tabt. Et tab foregår oftest når personbåren kultur - overtages af andre og så forsvinder de gamle dokumenter ned i kasser eller op på lofter. Ikke alle er bekendte med vores indsats for at bevare kulturarven på lokalarkiverne. Det er ikke muligt at finde alle disse "kasser" - men ved strategisk at fokusere på nutidens foreningsliv - kan vi skabe en struktur, hvor det bliver naturligt for foreningerne, at de løbende betænker arkivet med materiale der er vedkommende for eftertiden. Vores arbejde med formidling er tit driveren for en sådan løbende indsats da vi får sager i hænde der fortæller historier og udvider videnshorisonten. Men når formidlingen flytter sig til andre emner og temaer - så kommer man ikke i dybden med den arkivalske kulturarv om emnet - før andre griber til samme emne sidenhen.

Ny strategi fra 2021

Tilskyndet af de årlige planlægningsmøder med Kultur og Fritidsforvaltningen - hvor vi havde en dialog om dette - vil vi gerne sætte indsamlingen i system og få en procedure på plads der sikrer en fastere tilknytning til de kommunale netværk som en hjælper for strategien.

Formålet er at skabe en indsamlingsstrategi der ad åre kan opbygge et mere komplet arkiv for byens forenings- og næringsliv - materiale der kommer i kommunalt eje ved indsamlingen - dog uden at de kommer i helt frie kommunale hænder: Arkivet sikrer bevaring af arkivalierne som institution og vi sikrer at lovgivning bliver afholdt - persondata beskyttet - at de gængse muligheder for klausulering bliver håndhævet. Dette giver arkivskaberen / giveren en tryghed ved at donere til arkivet med materiale af personlig eller personfølsom karakter.

Den såkaldt passive indsamling - hvor arkivet modtager relevant materiale i åbningstiden - skal fortsætte uændret - men vi skal fremover i højere grad være medskabere af en mere aktiv og systematisk indsats - med henblik på at opnå mere komplette og organiserede arkivfonde (dokumentsamlinger) .

For de kommunale institutioners vedkommende har vi også haft fokus på det kulturelle liv omkring disse institutioner - herunder grundlæggende oplysninger såsom anlæg, oprettelse, navneskift og sammenlægninger mv - dette arbejde kan vi fortsætte i mere passivt regi hvor vi fremover vil overlade det til kommunale institutioner og forvaltningers virksomhedsplaner, budgetter og regnskaber - til det lovpligtige paragraf 7 arbejde indenfor arkivloven der indsamles af kommunen - da der ikke er nogen grund til at både kommunen og lokalarkivet opbevarer det samme materiale.

Vi vil herefter koncentrere os om at få indsamlet væsentligt privat skabte arkivalier og billeder mv - materiale der endnu ikke er omfattet af lovgivning om bevaring men som arkivorganisationer vi er medlem af - Sammenslutningen af lokalarkiver og Organisationen af danske arkiver - arbejder på bliver lovmæssigt bundet op en vis udstrækning i fremtiden.

Vi vil også gerne fokusere vores blik for forenings- og institutionsarkiver - fremfor personarkiver. Vi kan se at der er stor forskel på hvor meget materiale vi har i vores fysiske og digitale arkiv om væsentlige informationer om *institutioner* i ordets bredeste forstand - om foreningen eller institutionen , deres stiftelse, vedtægter og virke . Det er meget relevant at bruge arkivet som en kortlægning af de institutioner der har skabt byen hvor stamdata er sikret - da de kan være svære at få fat på selv helt basale stamdata - når institutionerne ikke findes længere eller forhandlingsprotokollen er gået tabt.

Der findes i Ishøj kommune i 229 foreninger - hvorfra vi kun har arkivalier for en brøkdel . Vi har dog arkiver fra foreninger der ikke længere findes . Vi ønsker ikke at en indsamling skal overstige vores kapacitet og magasin plads og derfor vil vi indledende fokusere på to væsentlige *foreningstyper* - grundejer- og beboerforeninger (58 foreninger) og idrætsforeninger (54 foreninger) .

Herefter vil vi evaluere på indsamlingen i vores virksomhedsplan næste år - før vi eventuelt udvider kontaktfladen til eksempelvis politiske foreninger og ungdomsforeninger, samt nedlagte foreninger. Desuden skal vi på sigt have fundet en fastere procedure end tilfældig og passiv indsamling til at indsamle fra butikker og fag i byen.

Vi foreslår derfor følgende handleplan i 2020 for arbejdet.

1. Strategien godkendes af kulturudvalget i marts 2021 - og idrætsrådet ved førstkommande møde.
2. I april måned udsendes henvendelse fra kommunen - indeholdende en forespørgsel om at man som forening indleverer væsentlige arkivalier til lokalarkivet - og indeholdende information om betingelser , klausulering samt mulighed for tilgængeliggørelse af dele af materialet på arkiv. dk .
3. Over sommeren og efteråret 2021 følger vi op med mail til modtagerne med tilbud om at vi aflægger besøg . Desuden kan vi følge op med PR - ved eksempelvis artikel i Sydkysten om indsamlingen.
4. Ved udgangen af året evalueres indsamlingerne og erfaringerne - i årsberetningen for arkivet og en justeret plan vedlægges som bilag til virksomhedsplan 2021 .

Vi håber at Kultur- og Fritidsudvalget ser velvilligt på denne plan og vil støtte og godkende den - og at planen kan være til gavn for kultur- og idrætslivet i de kommende år.

Udarbejdet i samarbejde mellem:

Formand for Thorslunde-Ishøj Lokalhistoriske Forening
Steen Skovhus

Arkivleder
Troels Torp Øhlenschlæger